

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijski savjet

M I Š L J E N J E

po zahtjevu privrednog subjekta Molson Coors d.o.o. Banja Luka

**Sarajevo,
juni, 2015. godine**

Broj: 01-26-7-18-3-I/14
Sarajevo, 25.06.2015. godine

Na osnovu člana 25. stav (1) tačka f) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), a po zahtjevu privrednog subjekta Molson Coors d.o.o. Banja Luka, Jevrejska 50, 78 000 Banja Luka zaprimljenog od strane Konkurencijskog vijeća dana 29.12.2014. godine pod brojem: 01-26-7-18-I/14, Konkurencijsko vijeće na 106. (stotinušestoj) sjednici održanoj dana 25.06.2015. godine, je donijelo

M I Š L J E N J E

Privredni subjekt Molson Coors d.o.o. Banja Luka, Jevrejska 50, 78 000 Banja Luka (u daljem tekstu: Molson Coors ili Podnosilac zahtjeva) je podnio Konkurencijskom vijeću Zahtjev za davanje mišljenja u vezi tumačenja određenih odredbi propisa iz oblasti zaštite konkurencije (u daljem tekstu: Zahtjev), zaprimljen dana 29.12.2014. godine pod brojem: 01-26-7-18-I/14.

S tim u vezi, privredni subjekt Molson Coors se obraća Konkurencijskom vijeću upućujući određena pitanja na način da navodi hipotetički slučaj postojanja privrednog subjekta koji se bavi prodajom određenih proizvoda na definisanom relevantnom tržištu te na taj način ima utvrđen dominantni položaj i to:

- koji su osnovni kriteriji kod utvrđivanja relevantnog tržišta te da li isti zavisi od prirode slučaja;
- da li se dominacija privrednog subjekta određuje za svaki konkretan slučaj i relevantno tržište te se onda razmatra eventualna zloupotreba dominacije ili se pretpostavka dominacije u slučaju ispunjenja tržišnog udjela u bilo kojem slučaju a priori uzima kao takva;
- ako se utvrdi pretpostavka dominacije za određeni privredni subjekt da li isti ima obavezu da zaključi ugovor i otpočne saradnju sa svakim privrednim subjektom (kupcem) bez izuzetka ukoliko taj kupac nudi zaključenje ugovora i početak ili nastavak poslovne saradnje; koja su prava u tom slučaju potencijalno dominantnog učesnika na tržištu da samostalno upravlja svojim poslovanjem;
- u slučaju da je potencijalno dominantni privredni subjekt u obavezi da posluje sa svima da li se to odnosi na proizvode koji su nezamjenjivi ili na sve proizvode uključujući i robu široke potrošnje;
- da li privredni subjekt koji je potencijalno dominantan ili kod kojeg je utvrđeno postojanje dominantnog položaja može bit optužen da svoj položaj zloupotrebljava jer odbijanjem da zaključi ugovor sa bilo kojim privrednim subjektom onemogućava istom ulazak na tržište i samim tim ograničava tržište, posebno u slučaju kada postoje drugi proizvođači istog proizvoda i gdje se isti proizvod može nabaviti od bilo kojeg direktnog kupca tog proizvođača;

- da li privredni subjekt koji je potencijalno dominantan ili kod kojeg je utvrđeno postojanje dominantnog položaja može odbiti zaključenje ugovora sa određenim privrednim subjektom ukoliko ima negativno iskustvo u poslovanju sa tim privrednim subjektom;
- da li privredni subjekt koji je potencijalno dominantan ili kod kojeg je utvrđeno postojanje dominantnog položaja ima slobodu da odabere sa kim će poslovno saradivati kada njegov proizvod nije neophodan za obavljanje djelatnosti njegovih kupaca (nije neophodna sirovina za izradu finalnog proizvoda i sl).

Podnosilac zahtjeva traži mišljenje od Konkurencijskog vijeća u cilju uzimanja u obzir prilikom koncipiranja i preduzimanja komercijalnih aktivnosti u 2015. godini.

S tim u vezi, Konkurencijsko vijeće smatra bitnim istaći da se Odlukom o utvrđivanju relevantnog tržišta ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10) utvrđuje način, kriteriji i postupci za određivanje relevantnog tržišta, u smislu člana 3. Zakona o konkurenciji, kao osnova za izračun tržišnog udjela privrednog subjekta na tržištu, u svrhu provedbe Zakona o konkurenciji.

Odluka o definisanju kategorija dominantnog položaja ("Službeni glasnik BiH", br. 18/06 i 34/10) definiše kategorije, uslove i načine utvrđivanja dominantnog položaja privrednih subjekata i kriterije zloupotrebe dominantnog položaja u smislu čl. 9 i 10. Zakona o konkurenciji na relevantnom tržištu proizvoda ili usluga Bosne i Hercegovine.

Pretpostavka postojanja dominantnog položaja privrednog subjekta na relevantnom tržištu proizvoda ili usluga propisana je članom 9. Zakona o konkurenciji. Članom 6. Odluke o definisanju kategorija dominantnog položaja se propisuje da privredni subjekt može imati dominantan položaj i u slučaju da ima manji tržišni udio od zakonske pretpostavke pod uslovom da drugi pokazatelji kao npr. slaba pozicija i tržišni udio prisutne konkurencije, postajanje prepreka za ulazak drugih subjekata na to relevantno tržište i sl. potvrđuju dominantan položaj.

Članom 4. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta propisano je da relevantno tržište proizvoda obuhvata sve proizvode koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim pod prihvatljivim uslovima imajući u vidu posebno njihove bitne karakteristike, kvalitet, uobičajenu namjenu, način upotrebe, uslove prodaje i cijene. Nadalje, članom 8. propisano je koji proizvodi i pod kojim uslovima se smatraju substitutom, te da Konkurencijsko vijeće procjenu da li se neki proizvod može smatrati zamjenskim, donosi sa gledišta kupca odnosno, potrošača.

Članom 2. stav (2) iste odluke propisano je da se relevantno tržište određuje posebno za svaki slučaj.

Dominantni položaj privrednog subjekta nije zabranjen. Član 4. stav (1) Odluke o definisanju kategorija dominantnog položaja navodi da dominantan položaj koji ima privredni subjekt na relevantnom tržištu, u pravilu, nije zabranjen, a stav (2) navodi da je zabranjena zloupotreba dominantnog položaja na relevantnom tržištu kroz djelovanje privrednog subjekta koja ima za cilj i posljedicu isključivanje ili «zatvaranje» tržišta, odnosno ograničavanje ili narušavanje efikasne tržišne konkurencije, a u stavu (3) istog člana se navodi da zloupotraba vladajućeg položaja na relevantnom tržištu, isključivo postoji u onim slučajevima u kojima je privredni subjekt preduzeo odgovarajuće djelovanje na vlastitu inicijativu.

Članom 3. predmetne Odluke propisano je po kojim kriterijima se određuje da li privredni subjekt ima značajnu tržišnu snagu na relevantnom tržištu u odnosu na stvarne ili potencijalne konkurente.

Članom 9. predmetne Odluke propisani su najčešći oblici zloupotrebe dominantnog položaja.

Imajući u vidu sve navedeno, Konkurencijsko vijeće u svakom konkretnom slučaju utvrđivanja postojanja zloupotrebe dominantnog položaja primjenjuje citirane odredbe te određuje relevantno tržište proizvoda prema navedenim kriterijima, i na osnovu toga, i dugih prikupljenih dokaza, donosi konačne odluke.

Predsjednica

Maida Čampara